

**Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

**Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту
Кафедра обліку та аудиту**

РОСЬ ЛІЛІ МИКОЛАЇВНИ

Реферат

кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»

**«ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА
МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ (ЗА ДАНИМИ ПІДПРИЄМСТВА
XXX)»**

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(освітня програма «Облік і оподаткування»)

Науковий керівник: кандидат економічних
наук, доцент
Поливана Людмила Анатоліївна

Харків – 2020

Кваліфікаційна робота є рукописом.

Робота виконана в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доцент, кандидат економічних наук
Поливана Людмила Анатоліївна

Захист відбудеться на засіданні атестаційної комісії у ХНТУСГ за адресою:
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ

Актуальність теми. У ринкових умовах господарювання діяльність сільськогосподарських підприємств характеризується все більшим ускладненням структури ресурсів, що зумовлено розширенням масштабів діяльності, ускладненням загальної стратегії підприємства. Основу ефективного функціонування підприємства на ринку створює раціональне використання матеріальних ресурсів. Стрімкі економічні перетворення, політична невизначеність, жорстка конкуренція, обмеженість фінансових, матеріальних, кваліфікованих трудових ресурсів потребують пошуку нових підходів до управління матеріальними ресурсами, центральне місце у структурі яких посідають виробничі запаси. Тому, станом на сьогоднішній день важливим є вирішення питання пристосування сучасної системи обліку виробничих запасів на підприємствах до вимог оптимізації оперативності та достовірності надання інформації для потреб менеджменту з метою раціоналізації управління такими активами та підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання в цілому. Одним з важливих завдань для підприємства є повне забезпечення виробничими запасами для майбутнього виробництва продукції, виявлення та використання внутрішньогосподарських резервів, запобігання перевитратам по матеріальним статтям, оскільки саме від цього залежить величина собівартості продукції, рівень рентабельності виробництва та підвищення продуктивності праці. Дуже важливо приділяти велику увагу обліку виробничих запасів, їх зберіганню, реалізації та фінансових результатів на підприємстві, оскільки це основний ланцюжок кожного виробничого підприємства.

Метою кваліфікаційної (бакалаврської) роботи є обґрунтування теоретичних положень, а також розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку та аудиту виробничих запасів на підприємстві.

Для досягнення зазначеної мети поставлені такі **завдання**:

- розкрити теоретичні основи обліку та аудиту виробничих запасів;
- розглянути стан обліку та аудиту виробничих запасів;
- запропонувати шляхи удосконалення обліку та аудиту виробничих запасів;
- обґрунтувати висновки і пропозиції по темі дослідження.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку та аудиту виробничих запасів як складової облікової системи сільськогосподарського підприємства, зокрема підприємства ХХХ.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та організаційних аспектів ведення фінансового обліку та аудиту виробничих запасів на досліджуваному підприємстві.

Методи дослідження. У кваліфікаційній (бакалаврській) роботі використано методи дослідження, які забезпечили розв'язання поставлених завдань. Теоретичним та методичним підґрунтям проведених досліджень стали наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, методологія та загальносистемні принципи проведення комплексних досліджень. Із

спеціальних методів в роботі були використані: при дослідженні теоретичних засад ведення обліку та аудиту виробничих запасів (аналогія, порівняння), при аналітичних дослідженнях (групування, спостереження, графічного зображення, табличного подання).

Інформаційною базою дослідження були нормативно – правові акти України з питань обліку та аудиту виробничих запасів, річна фінансова звітність підприємства за період з 2017 по 2019рр., періодичні видання з теми дослідження, підручники, монографії, матеріали практичних конференцій.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна (бакалаврська) робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до вирішення поставленого завдання. Наукові положення, висновки і пропозиції, що виносяться на захист, одержані автором самостійно.

Структура та обсяг кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Загальний обсяг роботи складає 90 сторінок, 5 рисунків, 10 таблиць, 91 використане джерело на 11 стор.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи обліку та аудиту виробничих запасів» розглянуто: економічну сутність виробничих запасів; класифікацію запасів; оцінку виробничих запасів: вітчизняний та зарубіжний досвід.

У другому розділі «Стан обліку та аудиту виробничих запасів» розглянуто: організаційно – економічну характеристику підприємства; первинний облік виробничих запасів; організацію складського господарства і складського обліку; синтетичний і аналітичний облік запасів; методика проведення аудиту виробничих запасів та оформлення його результатів.

У третьому розділі «Удосконалення обліку та аудиту виробничих запасів» розглянуто: актуальні питання обліку запасів за національними та міжнародними стандартами; удосконалення аудиту в умовах застосування комп'ютерних технологій.

ВИСНОВКИ

Об'єктом дослідження в даній кваліфікаційній (бакалаврській) роботі є процес організації обліку та аудиту виробничих запасів за національними та міжнародними стандартами, як складової облікової системи сільськогосподарського підприємства, зокрема підприємства ХХХ. При аналізі господарської діяльності нами було встановлено, що загальна площа землі для ведення господарства на протязі 3-х років зазнала незначних змін і складала 4216 га в 2019 році. Характеризуючи чисельність працівників, слід відмітити збільшення цього показника в 2019 році порівнюючи з 2017 роком на 4 чоловіка. Характеризуючи показник чистого прибутку, слід відмітити його зменшення в 2019р. у порівнянні з 2017 роком, так показник зменшився на

14 139 тис. грн. Господарство в 2019 році спеціалізується на вирощуванні соняшника. Так, в рослинництві в 2019р. найбільшу частину в обсязі товарної продукції становить соняшник – 44,4%, зернові та зернобобові – 33,7%. Отже, це свідчить про те, що дане підприємство спеціалізується на вирощуванні продукції рослинництва. Враховуючи той фактор, що показники ліквідності та платоспроможності мають тенденцію до зменшення, можна зробити висновок, що товариство в 2019 році ліквідне і платоспроможне.

Для обліку господарських процесів та діяльності на підприємстві використовується журнально – ордерна форма обліку. Для організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві затверджено Наказ про облікову політику, згідно з яким бухгалтерський облік на підприємстві веде бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером, між працівниками розподілені обов'язки і оформлені посадові інструкції, розроблений робочий План рахунків, є графік документообігу.

В цілому стан управління матеріально - технічним забезпеченням підприємства можна вважати задовільним, однак загальна економічна ситуація в країні вимагає продовжувати пошук напрямків удосконалення механізму управління матеріально - технічним забезпеченням підприємства.

В роботі нами запропоновано власне визначення виробничих запасів: «виробничі запаси сільськогосподарського підприємства - це вартісне вираження запасів сировини і матеріалів, напівфабрикатів, призначених для виробництва продукції та використання у виробничому процесі, управлінських потреб і продажу». На відміну від існуючих визначень, запропоноване поняття «виробничі запаси» підкреслює матеріальну та витратну природу виробничих запасів, одночасно з цим відокремлює їх від сукупних матеріальних ресурсів підприємства, визначає джерела відшкодування їх вартості.

Треба зазначити, що у кожній країні діють різні бухгалтерські норми та положення, застосовуються різні підходи до вирішення проблем обліку виробничих запасів. Зарубіжний досвід показує, що вибір того чи іншого методу оцінки запасів залежить від багатьох чинників і лише їх комплексний облік може забезпечити високу ефективність управління активами підприємства на основі бухгалтерських методів оцінки матеріальних запасів.

Для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів призначено рахунок 20 «Виробничі запаси» . Це рахунок активний, балансовий, основний, призначений для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів сировини і матеріалів, будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари й тарних матеріалів, відходів основного виробництва. За дебетом рахунку 20 «Виробничі запаси» відображаються надходження запасів на підприємство, їх дооцінка, за кредитом – витрачання на виробництво (експлуатацію, будівництво), переробку, відпуск (передачу) на сторону, уцінка тощо.

В роботі визначено процедури, на яких має ґрунтуватися процес ефективного прийняття управлінських рішень щодо виробничих запасів; незважаючи на достатньо ефективну організацію обліку виробничих запасів в

для підвищення його оперативності, інформативності та підтвердження його достовірності доцільно періодично переглядати та уточнювати принципи нарахування, відповідності доходів і витрат та обачності, які забезпечують достовірне відображення об'єктів обліку, удосконалювати форми первинного обліку виробничих запасів, проводити аналіз динаміки, структури та ефективності використання оборотних активів і запасів у цілому та в розрізі окремих видів чи груп, здійснювати внутрішній аудит виробничих запасів. Обґрунтовано систему обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва; запропоновано чітко організовувати обліково-контрольні процедури руху запасів підприємств (застосування заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів).

В ході дослідження встановлено, що до негативних аспектів з обліку виробничих запасів слід відносити складність визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів, що полягає у використанні підприємством бартерного обміну, більше того, обміну на неподібні активи; низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств; невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів; обмеженість контролю використання виробничих запасів; підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, яке забезпечується запровадженням інформаційних технологій обробки економічної інформації; удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів; узгодження механізмів бухгалтерського і податкового обліку виробничих запасів; обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва; чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів).

Нами запропоновано на перспективу побудову структури бухгалтерії при застосуванні комп'ютерів, що буде складатися з двох основних відділів: відділу інформаційної системи та відділу контролю. Нами встановлено, що процесу оптимізації обліку виробничих запасів, а також поліпшенню їх корисного використання має сприяти не тільки якісно складена документація, а й налагоджений виробничий процес.

Нами проаналізовані протиріччя та розбіжності між національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, з яких можна зробити висновок, що з метою гармонізації національних та міжнародних стандартів обліку запасів необхідно передбачити у П(С)БО 9 «Запаси» можливість створення резерву забезпечення за твердими контрактами та оцінки запаси за ціною контракту доповнити пунктами щодо особливостей визначення собівартості запасів виконавця послуг та собівартості сільськогосподарської продукції, зібраної як урожай біологічних активів дозволити застосовувати періодичну систему обліку запасів. Забезпечити більш повне розкриття

інформації про запаси в примітках, зокрема, відомостями про суми часткового списання запасів, визнані як витрати протягом періоду, сторнування їх вартості та причини таких обставин, балансову вартість запасів, переданих під заставу для гарантії зобов'язань. Крім того, корисно доповнити П(С)БО 9 «Запаси» додатками з практичними прикладами розрахунку собівартості запасів за різними методами оцінки.

Комп'ютеризація аудиту надає можливість розширити сферу аудиторської перевірки, збільшити кількість проведених процедур; знижує ризик аудитора, пов'язаний з вибірковою перевіркою; є зручною у користуванні: надає можливість одночасно працювати з багатьма документами та спостерігати, як зміна показників одного документа відображається на інформації інших, пов'язаних з ним.

Застосування комп'ютерної техніки не змінює мети проведення аудиторських процедур, проте суттєво впливає на методологію аудиту. Для аудитора обробка економічної інформації за допомогою комп'ютера надає можливість збільшити ефективність аудиторської роботи, зменшивши при цьому витрати, а також сприяє зменшенню кількості даних, що обробляються вручну, внаслідок чого у аудитора з'являється час для детальнішої перевірки документів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ

1. Бабійчук Є.В., Чередник А.М., Рось Л.М. Поняття «Облікова політика: коротко про головне». 2020. Матеріали II Всеукраїнської науково - практичної інтернет - конференції, присвяченої 90-річчю з дня заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, 15 травня 2020 року / редкол.: Т.Г. Маренич [та ін.]; ХНТУСГ ім. П. Василенка, – Х.: «Стільна типографія», 2020. – С.

2. Cherednyk A.M., Babiychuk E.V., Ros L.M. Authorization of accounting: practical moments. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції: менеджмент, аудит та фінанси: стан, проблеми та науково-економічний розвиток. Дніпро: НО «Перспектива», 2020. С. 125-127.

АНОТАЦІЯ

Рось Л.М. «Організація бухгалтерського обліку та аудиту виробничих запасів за національними та міжнародними стандартами (за даними підприємства ХХХ). – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо - кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». – Харківській національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, Харків, 2020.

Враховуючи високий ступінь конкуренції, постійні зміни взаємовідносин між виробниками, постачальниками, покупцями й державою, зростання ризику

й відповідальності суб'єктів господарювання за результати діяльності, однією з основних умов отримання прибутку підприємств є якість управління виробничими запасами, що здійснюється на підставі оперативної та достовірної інформації, основним джерелом формування якої є система бухгалтерського обліку. Слід зазначити, що запаси займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності. Крім того, вони є найбільш важливою та значною частиною активів підприємства. За сучасних економічних умов, при переході діяльності економічних суб'єктів на ринкові відносини, правильна організація бухгалтерського обліку виробничих запасів є необхідною умовою для діяльності підприємства. Належним чином організований облік виробничих запасів (якісна поінформованість про їх наявність та рух) має суттєве значення в управлінні виробничою діяльністю кожного господарюючого суб'єкта. В роботі розглянуто теоретичні основи обліку та аудиту виробничих запасів, висвітлено стан обліку та аудиту виробничих запасів, запропоновано шляхи удосконалення обліку та аудиту виробничих запасів.

Нами рекомендовано організувати бухгалтерський облік відповідно до встановлених завдань, що були закріплені в Наказі про облікову політику: забезпечити своєчасність та достовірність відображення операцій з обліку виробничих запасів, здійснення контролю за правильністю і законністю використання виробничих запасів, удосконалити існуючий графік документообігу, що стосується виробничих запасів з метою усунення відставання обліку від встановлених нормативів обробки інформації та подання звітів до органів управління; провести в господарстві аудиторську перевірку, щоб установити недоліки чи позитивні сторони існуючого бухгалтерського обліку.

Ключові слова: виробничі запаси, первинна документація, аудит, складський облік, міжнародні стандарти.

Список публікацій студента:

1. Бабійчук Є.В., Чередник А.М., Рось Л.М. Поняття «Облікова політика: коротко про головне» // Матеріали II Всеукраїнської науково - практичної інтернет -конференції, присвяченої 90-річчю з дня заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, 15 травня 2020 року / редкол.: Т.Г. Маренич [та ін.]; ХНТУСГ ім. П. Василенка. Х.: «Стильна типографія», 2020. С. 79-81.

2. Cherednyk A.M., Babychuk E.V., Ros L.M. Authorization of accounting: practical moments. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції: менеджмент, аудит та фінанси: стан, проблеми та науково-економічний розвиток. Дніпро: НО «Перспектива», 2020. С. 125-127.

SUMMARY

Ros L.M. " Organization of accounting and audit of inventories according to national and international standards (according toXXX)". - On the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining the educational - qualification level "Bachelor" in specialty 071 "Accounting and Taxation". - Kharkiv national technical University of agriculture named Peter Vasilenko, Kharkiv, 2020.

Given the high degree of competition, constant changes in the relationship between producers, suppliers, buyers and the state, increasing risk and responsibility of economic entities for the results of activities, one of the main conditions for profiting is the quality of inventory management, which is based on operational and reliable information, the main source of formation of which is the accounting system. It should be noted that stocks occupy a special place in the property and a dominant position in the cost structure of enterprises in various fields.

In addition, they are the most important and significant part of the company's assets. In modern economic conditions, in the transition of economic entities to market relations, the correct organization of accounting for inventories is a necessary condition for the operation of the enterprise. Properly organized inventory accounting (quality awareness of their availability and movement) is essential in the management of production activities of each business entity. The paper considers the theoretical foundations of accounting and auditing of inventories, highlights the state of accounting and auditing of inventories, suggests ways to improve the accounting and auditing of inventories.

We recommend that we organize accounting in accordance with the objectives set out in the Order on Accounting Policy: to ensure the timeliness and accuracy of accounting for inventories, control over the correctness and legality of use of inventories, to improve the existing schedule of documents relating to inventories in order to eliminate the backlog of accounting from the established standards of information processing and submission of reports to management bodies; conduct an audit of the farm to identify shortcomings or strengths of existing accounting.

Key words: inventories, primary documentation, audit, warehouse accounting, international standards.

List of student publications:

1. Бабійчук Є.В., Чередник А.М., Рось Л.М. Поняття «Облікова політика: коротко про головне» // Матеріали II Всеукраїнської науково - практичної інтернет -конференції, присвяченої 90-річчю з дня заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, 15 травня 2020 року / редкол.: Т.Г. Маренич [та ін.]; ХНТУСГ ім. П. Василенка. Х.: «Стильна типографія», 2020. С. 79-81.

2. Cherednyk A.M., Babiychuk E.V., Ros L.M. Authorization of accounting: practical moments. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції: менеджмент, аудит та фінанси: стан, проблеми та науково-економічний розвиток. Дніпро: НО «Перспектива», 2020. С. 125-127.

Комп'ютерний набір і верстка

Л.М. Рось

Підп. до друку __.__.2019. Формат 60x84 1/16. Папір
офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид.арк.0,9. Тираж 10 прим.

Замовлення № __

Надруковано в КП «Міська друкарня» 61002, м.
Харків, вул. Алчевських, 44 Свідоцтво про державну
реєстрацію: серія ДК № 3613 від 29.10.2009р.